T.C.
D A N I Ş T A Y
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2019/7254
Karar No : 2019/4782

DAVACILAR : 1- Türk Tabipleri Birliği
2- Türk Dişhekimleri Birliği

VEKİLLERİ : Mustafa Güler
Strazburg Caddesi No:28/28 Sıhhiye / ANKARA

DAVALI : Sağlık Bakanlığı

VEKİLLERİ : Hukuk Müşaviri Av. Recep Aydın Güleç
Hukuk Müşaviri Gülseren Akkaya -Aynı yerde-

DAVANIN KONUSU : Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "Sağlık Bilgi Sistemleri Uygulamaları" konulu 07/07/2015 tarih ve 2015/17 sayılı Genelge'nin iptali istenilmektedir.

DAVACILARIN İDDİALARI : Dava konusu Genelge ile, asıl olarak sağlık bilgi sistemlerini sağlık kuruluşlarına satacak ve sistemi işletecek olan taşeron firmaların uymaları gereken kuralları belirleyen, ancak bu arada bütün sağlık kuruluşlarına da klinik ya da yönetimsel amaçlarla kullanılan yazılım sistemlerini Bakanlığın bilişim sistemine entegre etmelerinin yanı sıra hastaların bütün kişisel verilerini gönderme zorunluluğunu ifade eden kurallar belirlendiği, anılan düzenlemenin yasal bir dayanağının bulunmadığı ve hukuka aykırı olduğu; Bakanlığın geçmişte de hasta bilgilerini toplamak amacıyla çeşitli düzenleyici işlemler ve uygulamalar yaptığı ancak bunların tamamının hukuka aykırı bulunarak iptal edildiği; Anayasa'nın 20. maddesine göre kişisel sağlık verilerinin, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği, Bakanlığın bütün hastaların kişisel sağlık verilerini kaydetmesi, işlemesi ve paylaşması konusunda yasa ile verilmiş bir yetkisinin bulunmadığı, 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 47. maddesi ile Sağlık Bakanlığına veri toplama ve işleme konusunda iki kez yetki verilmiş ise de anılan hükümlerin Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırı bulunarak iptal edildiği, dolayısıyla, Genelgenin yasal dayanağının bulunmadığı; bununla birlikte, sağlık kuruluşları ve hekimler yönünden de tedavi ettikleri hastalarının kişisel sağlık verilerini Sağlık Bakanlığı ile paylaşmalarını, merkezi bilgi ve kayıt sistemine göndermelerini hukuka uygun kılacak bir nedenin de olmadığı; hassas veri niteliğinde olan kişisel sağlık verilerinin toplanabilmesi ve işlenebilmesi için yasal düzenleme yapılmasının yanı sıra hastanın bu duruma ilişkin açık ve aydınlatılmış rızasının da bulunması gerektiği; hekimin sır saklama yükümlülüğünün bulunduğu, yasal ve etik açıdan hasta bilgilerinin hastanın açık rızası olmaksızın paylaşılmaması gerektiği; toplumun sağlığını tehdit edebilecek sınırlı bir takım bulaşıcı hastalıkların saptanmasında usulü ve çerçevesi açıkça belirlenmiş olan bildirim zorunluluğuna ilişkin istisna dışında, hekim ve sağlık kuruluşlarının hasta hakkında öğrendikleri bilgileri paylaşmalarının yasak olduğu; dava konusu Genelge'de ise, sağlık kuruluşlarının geçmiş yıllardaki kayıtları da dahil olmak üzere bütün kayıtların Bakanlık bilgi sistemi ile entegre edilmiş olan bilgi yönetim sistemine aktarılmasının zorunluluk olarak kurala bağlandığı; sağlık kuruluşlarının klinik, ya da yönetimsel amaçla kullanılan sistemlerinin de

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZlla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

Bakanlığın izlemesine alındığı; anılan Genelge'de, sağlık tesislerinin klinik ya da yönetimsel amaçlarla kullandıkları, gerektiğinde diğer bilgi yönetim sistemleri ile veri alışverişi yapabilen yazılım sistem ya da alt sistemlerinin Sağlık Bilgi Yönetim Sistemi (SBYS) olarak tanımlandığı; tanımın, sağlık kuruluşlarının tamamını kapsadığı gibi bu kuruluşların da bütün yazılım sistemlerini kapsadığı, bu yönüyle amaçla bağdaşmayacak ölçüde geniş bir tanıma yer verildiği; dava konusu düzenleme ile, yetkilendirilen bilişim firmalarının sahip olmaları gereken bilgi güvenliği standartlarına uygunluklarının belgelendirilmelerinin ileri bir tarihe bırakılmasının da hukuka aykırı olduğu; herhangi bir yasal düzenleme oluşturulmadan, genelge niteliğindeki bir yazı ile bütün nüfusun hassas veri niteliğindeki bilgileri de dahil olmak üzere her türlü bilgisini toplamaya çalışmanın, bunu yaparken taşeron bilişim firmalarını devreye sokup onlara uygulanacak yaptırımlarla veri akışını sağlamayı hedeflemenin, verilerin ortalığa saçılma riskini artıracağı, belirtilen nedenlerle düzenlemenin hukuka ve üst hukuk normlarına aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI : 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11. maddesinin 1. fıkrasında, sağlık alanında kullanılan bilişim sistemleri ve iletişim teknolojileri ile ilgili ülke çapında politika, strateji ve standartları belirlemek, kişisel sağlık verileri ile ülke düzeyinde sağlık durumu ve sağlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak, sağlık bilgi sistemleri ve teknolojileri alanında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirlemek, uygulamak, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar vermek ve müelliflerini yetkilendirmek görevinin, Bakanlık birimlerinden Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayıldığı; bu kapsamda, sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren tedarikçiler ile tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının uyması gereken kuralların, kullanmaları gereken standartların tanımlandığı, iş süreçlerinin hastalara sunulan sağlık hizmetinin kalitesini artıracak şekilde planlanması ve uygulanması için gerekli açıklamaların yapıldığı; dava konusu Genelge'nin "Veri Teslimi ve Aktarımı" başlıklı 3. maddesi ile tanımlanan standartların ve kuralların tamamının, hastanelerde geçmiş yıllara ait sağlık kayıtlarına ulaşılamaması veya hastane idarelerinin kullandıkları bilgi sistemini değiştirmeleri hallerinde, kullandıkları bilgi sisteminden yeni kullanacakları bilgi sistemine sağlık kayıtlarının aktarımı yapılırken yaşanan veri kayıplarının önlenmesi amacıyla belirlendiği; anılan Genelge ile sağlık alanında faaliyet gösteren bilişim firmalarının yeterlilikleri ile ilgili olarak Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından denetlenecekleri ifade edilerek bu denetlemelerin nasıl olacağı ve firmaların sahip olmaları gereken bilgi, belge ve standartların neler olduğuna dair kuralların tanımlandığı, tanımlamalar yapılırken gerek sağlık kurum ve kuruluşlarının gerekse sağlık alanında faaliyet gösteren firmaların mağdur olmamalarının gözetildiği; günümüzde her sağlık kurum ve kuruluşunda faaliyet gösteren firmaların, bilgi güvenliği sertifikalarına başvuru ve denetim sürecinde sağlık alanında devam eden iş ve işleyişleri engellemeyecek şekilde hazırlık

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

yapabilmeleri için yeterli zamanın verilmesinin en önemli sebebinin sağlık hizmetini alan vatandaşların bu süreçte mağduriyetini engellemek olduğu, sağlık bilişimi alanında hâlihazırda faaliyet gösteren kuruluşların tamamı pasif listeye alındığı takdirde, sağlık kurum ve kuruluşlarında herhangi bir sağlık kaydına ulaşılamayacağı gibi sağlık bilgi sistemlerinin çalışmamasından dolayı bir kaos yaşanacağı, sağlık tesislerinde bu verilerin tutulmaması, otomatik tıbbî cihazlardan çalışılan tetkiklerin sonuçlarının hasta kayıtları üzerine işlenememesi, hekimlerin zamanında ve etkin karar verebilmesi için bu verilerin kullanılamaması, finansal açıdan geri ödeme kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumuna iletilememesi gibi bir çok durumda sağlık hizmeti sunumunun imkansız hâle geleceği; Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün, 2014 yılı Nisan ayından itibaren ISO 27001 (Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı) sertifikasına sahip olduğu ve düzenli olarak ISO 27001 konusunda Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından denetlendiği, uluslararası bir standart olan ISO 27001'nin, kurumların risk yönetimi ve risk işleme planlarını, görev ve sorumlulukları, iş devamlılığı planlarını, acil durum olay yönetimi prosedürleri hazırlamasını ve uygulamada bunların kayıtlarını tutmasını gerektirdiği, ISO 27001 sertifikası alınmasının, Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün bilgi güvenliğini dikkate aldığını, gereklilikleri uyguladığını ve kontrol ettiğini gösterdiği; dava konusu düzenlemenin, üst hukuk normlarına, hizmet gereklerine ve kamu yararına uygun olduğu savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ
MUKADDES YALÇIN'IN DÜŞÜNCESİ : Yasal dayanağı bulunmayan Genelge'nin iptali gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI
DEMET ÜNAL'IN DÜŞÜNCESİ : Dava; 7.7.2015 tarih ve 2015/17 "Sağlık, Bilgi Sistemleri Uygulamaları" konulu Genelgenin iptali istemiyle açılmıştır.

663 sayılı -dava konusu işlemlerin tesis edildiği tarihteki adıyla- Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yine dava konusu işlemlerin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan haliyle mülga 11. maddesinde, Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün görevleri;

a) Sağlık alanında kullanılan bilişim sistemleri ve iletişim teknolojileri ile ilgili ülke çapında politika, strateji ve standartları belirlemek.

b) Kişisel sağlık verileri ile ülke düzeyinde sağlık durumu ve sağlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak.

c) Sağlık bilgi sistemleri ve teknolojileri alanında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak.

ç) Sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirlemek, uygulamak, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar vermek ve müelliflerini yetkilendirmek.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

d) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak." şeklinde gösterilmiş; benzer düzenlemeye daha sonra 10.07 2018 günlü 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 358. maddesinde de yer verilmiştir.

663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 40. maddesinde de; Bakanlık ve bağlı kuruluşların görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idarî düzenlemeler yapabilecekleri hükmüne yer verilmiştir.

İptale konu 7.7.2015 tarih ve 2015/17 sayılı "Sağlık, Bilgi Sistemleri Uygulamaları" konulu Genelgede, 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 11 inci maddesi uyarınca, sağlık alanında kullanılan bilişim sistemleri ve iletişim teknolojileri ile ilgili ülke çapında politika, strateji ve standartları belirlemek, sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirlemek, uygulamak, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar vermek görevlerinin Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'ne verildiği, bu kapsamda sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren tedarikçiler ile tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının uyması gereken kurallar ve sağlık bilişimi konusunda izlenmesi gereken yol haritasının açıklandığı belirtilerek; anılan genelgede ayrıca, Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından sağlık bilgi sistemleri için kullanılmasına karar verilen sağlık bilişim standartlarına, bir sistemde yapılacak değişikliğin diğer sistemlerin çalışmasını aksatmayacak ve karşılıklı işlerliği bozmayacak şekilde yerine getirilmesi için sağlık alanında kullanılan cihazların entegrasyonu sürecinde uyulması gereken kurallara, standartlar ve işleyiş tanımlarına, sağlık tesislerinde bulunan bilgi sistemleri ve anılan Genel Müdürlüğünün tanımladığı ve yürüttüğü uygulamalarla karşılıklı işlerliğin sağlanması için yapılması gerekli entegrasyon süreçlerinde, ihale şartnamesinde bulunmayan ve entegre edilecek cihazlara yönelik entegrasyon ücretleri hesaplamasında kullanılmak üzere oluşturulan puantaj tablosunun kullanımına ilişkin uyulması gereken kurallara, Hastanelerde (HBYS) yazılımları üreten firma değişikliklerinde, sistemler arasında veri aktarımı sürecinde, veri aktarımını kolaylaştırmak, veri aktarımı işleminde oluşabilecek veri kayıplarını ve vatandaş ya da sağlık tesisi mağduriyetini önlemek için standart bir yapı olarak oluşturulan veri Modelinin (VEM) kullanılmasına ilişkin kurallara, önceki yıllara ait VEM görüntülerinin oluşturulması için ödenecek ücretlerle ilgili sınırlamalara, veri tabanı yedeklerinin alınması ve veri tesliminde dikkat edilecek hususlara, veri aktarımı ve veri modeli oluşturmada HBYS yeterliliğini test etmek için anılan Genel Müdürlük tarafından "Veri Aktarımı Yeterlilik Testi" yapılması ve test sürecini başarılı bir şekilde tamamlayan yazılım firmalarına "Veri Modeli Oluşturma ve Veri Aktarımı Yeterlilik Belgesi" verilmesiyle ilgili hususlara, hastane idareleri tarafından, HBYS yazılımlarında yapılacak iyileştirme, güncelleme ve ek geliştirme taleplerini tıbbi, idari açıdan ve sistemin işleyişi bakımından değerlendirerek HBYS tedarikçisi ile yazılım geliştirme süreçlerini organize edecek "Talep Değerlendirme Komisyonu" oluşturulmasına ve komisyonun görevleri hususunda uyulması gereken kurallara, Hastane bilişim süreçlerinde bilgi işlem süreçlerinde oluşan aksaklıklara çözüm getirmek amacıyla hem idarelerin hem de sağlık bilişim alanında faaliyet gösteren yazılım üreticilerinin uyması gereken kurallara, (SBYS) tedarik süreçlerinde ihale dokümanlarında SBYS üreticilerinden ve SBYS bayilerinden Kayıt Tescil

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIIa - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

Sisteminde (KTS) kayıtlı olduklarına dair belge istenilmesi ve SBYS üreticilerinin Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan şartları sağlaması durumunda aktif, aksi takdirde pasif listede bulunması ile ilgili hususlara yer verilmiştir.

Dava dosyası incelendiğinde, Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan iptale konu genelgeyle, sağlık kurum ve kuruluşları ile sağlık kurum ve kuruluşlarında sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren firmaların veri gönderim standartları, uyulması gereken kurallar, temin edilmesi gereken belgeler ve temin edilebilme süreçleri belirlenerek anılan Genelge ile duyurulmuş olup, söz konusu genelge hükümlerinin 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve dolayısıyla 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin verdiği yetki çerçevesinde bir düzenleme olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Davacılar her ne kadar, söz konusu Genelgenin yasal bir dayanağı bulunmadığı gibi, tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarına hastaların bütün kişisel verilerini Bakanlık tarafından kurulan sağlık bilgi sistemine göndermesini, idari bilişim sistemin dahi Bakanlık tarafından izlenebilmesini zorunlu tutan kurallar içerdiği, herhangi bir yasal düzenleme oluşturulmadan, genelge niteliğindeki bir yazı ile bütün nüfusun hassas veri niteliğindeki bilgiler de dahil olmak üzere her türlü bilgisini toplamaya çalışmak, bunu yaparken taşeron bilişim firmalarını devreye sokup onlara uygulanacak yaptırımlarla veri akışını sağlamayı hedeflemek; verilerin ortalığa saçılma riskini çok daha artırmaktan başka bir sonuç yaratmayacağı ileri sürülerek anılan genelgenin iptali istenilmekte ise de, söz konusu genelge hükümleriyle sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren tedarikçiler ile tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının uyması gereken kurallar ve sağlık bilişimi konusunda izlenmesi gereken yol haritasının açıklandığı görülmekle davacı iddiaları anılan düzenlemeyi kusurlandıracak nitelikte görülmemiştir.

Diğer yandan, bu dava devam ederken 07/04/2016 tarih ve 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yürürlüğe girmiş, anılan kanunda sağlık verilerinin de özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edildiği ve kişisel verilerin işlenmesine ilişkin kurallara yer verildiği, bu kurallara aykırı davranışlar için yaptırım öngörüldüğü ve geçici maddeyle de geçiş hükümlerinin düzenlendiği görülmekle, sağlık verilerinin işlenmesi, aktarılması ve muhafazası sırasında anılan yasa kurallarına uygun davranılması gerektiği açık olup, aksi takdirde ilgililer hakkında yasada yer alan yaptırımların uygulanacağı tabiidir.

Açıklanan nedenlerle 7.7.2015 tarih ve 2015/17 sayılı "Sağlık Bilgi Sistemleri Uygulamaları" konulu Genelgenin iptali istemine ilişkin davanın reddi yolunda karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 13/06/2019 tarihinde davacı vekili Av. Mustafa Güler ile davalı Sağlık Bakanlığını temsilen Hukuk Müşaviri Gülseren Akkaya'nın geldiği, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlenildikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenerek gereği görüşüldü:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Dava, Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "Sağlık Bilgi Sistemleri Uygulamaları" konulu 07/07/2015 tarih ve 2015/17 sayılı Genelge'nin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasanın 56. maddesinin 1. fıkrasında, herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu; 3. fıkrasında, Devletin, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği; 4. fıkrasında da, Devletin, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği hükme bağlanmıştır.

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesinde sağlık hizmetleriyle ilgilli temel esaslar sayılmış olup, (f) bendinde, -işlemin tesis edildiği tarih itibariyle- "Herkesin sağlık durumunu takip edebilmek için gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulur." hükmü, (i) bendinde "Sağlık hizmetlerinin yurt çapında istenilen seviyeye ulaştırılması amacıyla, bakanlıklar seviyesinden en uçtaki hizmet birimine kadar kamu ve özel sağlık kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliği yapılır. Sağlık kurum ve kuruluşları coğrafik ve fonksiyonel hizmet alanları, verecekleri hizmetler, yönetim, hizmet ilişki ve bağlantıları gibi konularda tespit edilen esaslara uymak ve verilen görevleri yapmakla yükümlüdürler. Çağdaş tıbbi bilgi ve teknolojinin ülkeye getirilmesi ve teşviki sağlanır." hükmü, (j) bendinde "vatandaşların hastalıktan korunması, sağlıklı çevre, beslenme, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması, ve benzeri konularda eğitilmeleri ve takipleri bütün kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, özel ve gönüllü kuruluşların işbirliği içerisinde gerçekleştirilir." hükmü yer almıştır.

11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı -dava konusu işlemlerin tesis edildiği tarihteki adıyla- Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin -mülga- 11. maddesinin 1. fıkrasında, "a) Sağlık alanında kullanılan bilişim sistemleri ve iletişim teknolojileri ile ilgili ülke çapında politika, strateji ve standartları belirlemek.

b) Kişisel sağlık verileri ile ülke düzeyinde sağlık durumu ve sağlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak.

c) Sağlık bilgi sistemleri ve teknolojileri alanında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak.

ç) Sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirlemek, uygulamak, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar vermek ve müelliflerini yetkilendirmek." görevi, Bakanlık birimlerinden Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat kapsamında, sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren tedarikçiler ile tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının uyması gereken kurallar ve kullanmaları gereken standartların tanımlanması, iş süreçlerinin hastalara sunulan sağlık hizmetinin kalitesini artıracak şekilde planlanması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla dava konusu Genelge hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

Anılan Genelgenin incelenmesinden; **sağlık tesislerinin klinik ya da yönetimsel amaçlarla kullandıkları, gerektiğinde diğer bilgi yönetim sistemleri ile veri alışverişi yapabilen yazılım sistem ya da alt sistemlerinin Sağlık Bilgi Yönetim Sistemi (SBYS) olarak tanımlandığı;** Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından sağlık bilgi sistemleri için kullanılmasına karar verilen **sağlık bilişim standartları,** bir sistemde yapılacak değişikliğin diğer sistemlerin çalışmasını aksatmayacak ve karşılıklı işlerliği bozmayacak şekilde yerine getirilmesi için sağlık alanında kullanılan cihazların **entegrasyon sürecinde uyulması gereken kurallar, standartlar ve işleyiş tanımları**nın yer aldığı; sağlık tesislerinde bulunan bilgi sistemleri ve Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün tanımladığı ve yürüttüğü uygulamalarla karşılıklı işlerliğin sağlanması için yapılması gerekli entegrasyon süreçlerinde, ihale şartnamesinde bulunmayan ve entegre edilecek cihazlara yönelik entegrasyon ücretleri hesaplamasında kullanılmak üzere puantaj tablosunun oluşturulduğu, kullanımına ilişkin uyulması gereken kuralların tanımlandığı; hastanelerde Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) yazılımları üreten firma değişikliklerinde, sistemler arasında **veri aktarımı sürec**inde kullanılması tanımlanmış bir standart olmadığı için, veri aktarımını kolaylaştırmak, veri aktarımı işleminde oluşabilecek veri kayıplarını ve vatandaş ya da sağlık tesisi mağduriyetini önlemek için standart bir yapı olan Veri Modelinin (VEM) oluşturulduğu, VEM kullanılmasına ilişkin kuralların, önceki yıllara ait VEM görüntülerinin oluşturulması için ödenecek ücretlerle ilgili sınırlamaların, veri tabanı yedeklerinin alınması ve veri tesliminde dikkat edilecek hususların tanımlandığı; veri aktarımı ve veri modeli oluşturmada HBYS yeterliliğini test etmek için Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından "Veri Aktarımı Yeterlilik Testi" yapılması ve test sürecini başarılı bir şekilde tamamlayan yazılım firmalarına "Veri Modeli Oluşturma ve Veri Aktarımı Yeterlilik Belgesi" verilmesiyle ilgili hususların tanımlandığı; hastane idareleri tarafından, HBYS yazılımlarında yapılacak iyileştirme, güncelleme ve ek geliştirme taleplerini tıbbi, idari açıdan ve sistemin işleyişi bakımından değerlendirerek HBYS tedarikçisi ile yazılım geliştirme süreçlerini organize edecek "Talep Değerlendirme Komisyonu" oluşturulması ve komisyonun görevleri hususunda uyulması gereken kuralların tanımlandığı; hastane bilişim süreçlerinde bilgi işlem süreçlerinde oluşan aksaklıklara çözüm getirmek amacıyla hem idarelerin hem de sağlık bilişim alanında faaliyet gösteren yazılım üreticilerinin uyması gereken kuralların açıklandığı; Sağlık Bilgi Yönetim Sistemi (SBYS) tedarik süreçlerinde ihale dokümanlarında SBYS üreticilerinden ve SBYS bayilerinden Kayıt Tescil Sisteminde (KTS) kayıtlı olduklarına dair belge istenilmesi ve SBYS üreticilerinin Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan şartları sağlaması durumunda aktif, aksi takdirde pasif listede bulunması ile ilgili hususlara yer verildiği, **Bakanlıkça belirlenen kayıtları uygun şekilde tutmayan, bildirim zorunluluğunu yerine getirmeyen, e-Nabız sisteminin altyapısı olan Sağlık.Net Online sitemine veri gönderimlerini sağlamayan sağlık tesisleri hakkında ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli işlemlerin yapılacağına dair kuralın belirlendiği** anlaşılmaktadır.

Davalı idare tarafından, anılan Genelgenin, sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren tedarikçiler ile tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının uyması gereken kurallar ve kullanmaları gereken standartların tanımlanması, iş süreçlerinin hastalara sunulan sağlık hizmetinin kalitesini artıracak şekilde planlanması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

belirlemek amacıyla yol haritası olarak düzenlendiği savunulmakta ise de, söz konusu **düzenlemeye konu verilerin kişisel sağlık verisi olduğu;** hassas veri kabul edilen **kişisel sağlık verilerinin toplanması ve işlenmesinin kapsamı, koşulları, paylaşımı ve korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği, bunun anayasal bir zorunluluk olduğu** konusunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bu bağlamda, Anayasa'nın 20. maddesinin 3. fıkrasında; herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu, bu hakkın; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı, kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği hükmüne yer verilmiştir. Böylece, kişisel verilerin korunması hakkı anayasal güvenceye bağlanmış ve bu şekilde kamu makamlarının keyfî müdahalelerine karşı koruma altına alınmıştır.

Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunması" başlıklı 8. maddesinde, herkesin özel ve aile yaşamına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu; Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin "Mahremiyet Hakkı" başlıklı 17. maddesinde de, hiç kimsenin özel ve aile yaşamına, konutuna veya haberleşmesine keyfi veya hukuka aykırı olarak müdahale edilemeyeceği; onuru veya itibarının hukuka aykırı saldırılara maruz bırakılamayacağı, herkesin bu tür saldırılara veya müdahalelere karşı hukuk tarafından korunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın bu hükmünde kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının neleri kapsadığı hususunun özellikle vurgulanmış olması karşısında, düzenleyici bir işlemin hassas veri kabul edilen kişisel sağlık verilerinin toplanması ve işlenmesinin kapsamı, koşulları ve bu verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların ancak kanunla düzenlenebileceğine ilişkin güvenceyi sağlamaktan uzak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan belirtmek gerekir ki; Sağlık Bakanlığı'nın veri toplama, işleme ve paylaşma yetkisinde yasal dayanak olarak gösterilen 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 47. maddesinin 1. ve 3. fıkraları Anayasa Mahkemesi'nin 14/02/2013 tarih ve E:2011/150, K:2013/30 sayılı kararı ile iptal edilmiş, ardından 12/07/2013 tarihinde kabul edilen ve 02/08/2013 tarih ve 28726 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 73. maddesinin (h) bendinin üçüncü alt bendi ile 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen hükümleri yeniden düzenlenmiştir. Bu kez de anılan hüküm, Anayasa Mahkemesi'nin 04/12/2014 tarih ve 2013/114, 2014/184 sayılı kararıyla; dava konusu kuralla sadece demokratik toplum düzeni yönünden zorunlu olan sınırlamalar değil, özel hayatın ve kişisel verilerin korunması haklarına yapılabilecek her türlü sınırlamaya izin verilmesi, bir başka ifade ile kuralda anılan haklara sınırlama getirilirken sınırlama aracının sınırlama amacına uygun ve orantılı olarak kullanılmasını temin edecek güvencelere yer verilmemesinin ölçülülük ilkelerine aykırı düştüğü gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Bilahare, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.

temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanan, 07/04/2016 tarih ve 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 30. maddesi ile 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 47. maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Bununla birlikte anılan Kanun'un 30. maddesi ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesinin (f) bendi de değiştirilmiş; buna göre, maddede, "Herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi maksadıyla, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulur. Bu sistem, e-Devlet uygulamalarına uygun olarak elektronik ortamda da oluşturulabilir. Bu amaçla, Sağlık Bakanlığınca, bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde ülke çapında bilişim sistemi kurulabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Her ne kadar dava konusu Genelge'nin yürürlüğe girmesinden sonra 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 47. maddesi ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesinin (f) bendi yeniden düzenlemiş ise de sonradan yürürlüğe giren yasal düzenlemelerin önceden yürürlüğe giren Genelgenin dayanağı olamayacağı açıktır.

Bu nedenle, yasal dayanağı bulunmayan Genelge'de hukuka uyarlık görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "Sağlık Bilgi Sistemleri Uygulamaları" konulu 07/07/2015 tarih ve 2015/17 sayılı Genelge'nin **İPTALİNE,**

2. Kararın verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre duruşmalı işler için belirlenen 4.125,00 TL avukatlık ücretinin ve aşağıda dökümü yapılan toplam 167,60 TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine,

3. Posta giderleri avansından artan tutarın isteği halinde davacılara iadesine,

4. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 13/06/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Yılmaz	Namık Kemal	Ahmet	Abdullah	Hamdi
AKÇİL	ERGANİ	SARAÇ	AYGÜN	ŞENLER

Yargılama Giderleri :

Toplam Harç	:	108,40-TL
Posta Gideri	:	59,20-TL
Toplam	:	167,60-TL

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bfga2N6 - 2eaygin - 98kZIla - TpvNBg= ile erişebilirsiniz.